

Broj: X-KR-08/549-3

Dana: 18.03.2010. godine

PRED PRETRESNIM VIJEĆEM

U sastavu: sudija Minka Kreho, predsjedavajuća vijeća
sudija Marjan Pogačnik
sudija Željka Marenić

TUŽILAC

protiv

LJUBIŠE ČETIĆA

P R E S U D A

Tužilac Tužilaštva Bosne i Hercegovine:

Slavica Terzić

Branilac optuženog Ljubiše Četića:

Advokat Slobodan Perić

Zapisničar:

Pravni savjetnik-asistent Emil Pinkas

Broj: X-KR-08/549-3

Sarajevo, 18.03.2010. godine

U IME BOSNE I HERCEGOVINE

Sud Bosne i Hercegovine, Odjel I za ratne zločine, u vijeću sastavljenom od sudije Minke Kreho kao predsjednice vijeća, te sudija Marjana Pogačnika i Željke Marenčić, kao članova vijeća, uz učešće pravnog savjetnika-asistenta Emila Pinkasa, u svojstvu zapisničara, u krivičnom predmetu protiv optuženog Ljubiše Četića, zbog krivičnog djela zločin protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. tačka h) u vezi sa tačkama a), d), e) i k) Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine (KZ BiH), a sve u vezi sa članom 180. stav 1. istog zakona, odlučujući o optužnici Tužilaštva Bosne i Hercegovine broj: KT –RZ: 48/06 od 08.01.2009.godine, nakon čega su stranke, dana 09.03.2010. godine sklopile sporazum o priznanju krivnje, Sud je dana 18.03.2010.godine, tokom javne sjednice, kojoj su prisustvovali optuženi i njegov branitelj – advokat Slobodan Perić, te tužiteljica Tužilaštva BiH – Slavica Terzić, sporazum prihvatio i donio slijedeću

PRESUDU

OPTUŽENI: LJUBIŠA ČETIĆA, sin Miće i majke Zore rođeno Kostović, rođen 07.04.1969. godine u mjestu Ilidža, JMBG ..., nastanjan u ulici ..., po nacionalnosti ..., državljanin ..., SSS, po zanimanju bravar, zaposlen u Željeznicama R.Srpske, pismen, neoženjen, služio vojsku 1989/1990. godine u Zagrebu - Vojna policija u Zagrebu, ima čin vodnika, ne zna da li se vodi u vojnoj evidenciji, neodlikovan, slabog imovnog stanja, osuđivan ..., ..., presudom ..., presudom ..., **presudom ...**, nalazi se u izdržavanju kazne;

K R I V J E

Što je:

U vremenskom periodu od kraja mjeseca aprila 1992. godine do kraja septembra iste godine, a u okviru širokog i sistematičnog napada vojske i policije Srpske Republike BiH, a potom Republike Srpske usmjerenog protiv bošnjačkog i hrvatskog stanovništva općine Prijedor koji napad je i izvršen u istom periodu, znajući za takav napad, u svojstvu rezervnog policajca, svjesno i voljno učestvovao u udruženom zločinačkom poduhvatu civilnih i vojnih vlasti općine Prijedor, u cilju progona osoba bošnjačke i hrvatske nacionalnosti i vršenja zločina nad njima, imajući isti cilj sa članovima civilnih i vojnih vlasti općine Prijedor, te sa vojnim i civilnim strukturama Srpske Republike BiH, a potom Republike Srpske, koji cilj je podrazumijevao, na diskriminatornoj namjeri zasnovan, progon bošnjačkog i hrvatskog stanovništva na političkoj, nacionalnoj, etničkoj i vjerskoj osnovi sa teritorija pod kontrolom vojske i policije Srpske Republike BiH, a potom Republike Srpske, počinio, učestvovao i pomagao u pripremanju i učinjenju krivičnih djela progona kroz prisilna preseljenja

stanovništva, namjerna lišavanja drugih osoba života (ubijanja), nečovječna postupanja, pa je tako:

dana 21.08.1992. godine, u navedenom svojstvu pripadnika Stanice javne bezbjednosti Prijedor i interventnog voda policije iz Prijedora, izvršio, te učestvovao i pomogao prilikom sprovođenja konvoja koji se sastojao od najmanje 16 autobusa, šlepera, kamiona i kamiona sa prikolicom u kojima se nalazilo preko 1.200 civila pretežno muslimanske, ali i hrvatske narodnosti iz općine Prijedor, u toku kretanja konvoja prema općini Travnik, preko teritorije općina Prijedor, Banja Luka, Kneževo/Skender Vakuf i Travnik, gdje su civili trebali biti sprovedeni, po prethodno utvrđenom planu za koji je znao, a u cilju izvršenja plana u više navrata od civila bošnjaka i hrvata koji su bili prevoženi vozilima u konvoju uz prijetnju da će ih ubiti oduzimao novac, zlato i druge dragocjenosti, da bi Ljubiša Četić, zajedno sa drugim pripadnicima interventnog voda policije i policije iz Prijedora, prilikom zaustavljanja konvoja pored rijeke Ugar na lokalitetu planine Vlašić, svjesno i znajući da ih izdvajaju radi ubijanja, izvršio selekciju preko 200 vojno sposobnih muškaraca od ostalog civilnog stanovništva iz konvoja, i to tako što je naređeno muškarcima da izađu iz autobusa, šlepera, kamiona i kamiona sa prikolicom i izdvojio preko 200 muškaraca i natjerao te izdvojene muškarce da uđu u dva autobusa, a zatim su ih sproveli do mjesta tzv. „Korićanske stijene“, na planini Vlašić, gdje su naredili muškarcima iz jednog autobusa da izađu na cestu, a potom ih sproveli do ivice ceste, iznad provalije, pa im naredili da kleknu na sami rub ceste prema provaliji, te počeli pucati iz automatskog naoružanja u tako postrojene ljude, nakon čega su tijela ubijenih padala u provaliju dok su se neke osobe iz stroja same bacale u provaliju radi izbjegavanja smrti, da bi nakon toga izvodili muškarce iz drugog autobusa, i to u manjim grupama, od dvije do tri osobe, a zatim ih dovodili do istog mjesta ili mjesta u blizini tog mjesta, i pucali u njih iz neposredne blizine iz pištolja a zatim i iz automatskih pušaka, a potom su sa vrha litice bacali ručne bombe ili pucali na tijela ubijenih i ranjenih koji su iz provalije jaukali, i na taj način ubili preko 200 muškaraca, među kojima i: **Arifagić (Avdo) Enver, Avdić (Sulejman) Rasim, Ališić (Mehmed) Edin, Bajrić (Ramo) Šerif, Bajrić (Šerif) Zafir, Bašić (Muharem) Rasim, Bešić (Meho) Nihad, Bešić (Hamid) Zilhad, Bešlagić (Mustafa) Suvad, Blažević (Suljo) Šerif, Blažević (Hamdija) Ahmet, Blažević (Ibrahim) Fadil, Blažević (Edhem) Mustafa, Cejvan (Ibrahim) Zijad, Čausević (Smail) Besim, Ćustić (Mehmed) Hilmija, Ćustić (Mehmed) Ismet, Dergić (Džemal) Admir, Elezović (Kasim) Fahrudin, Elezović (Hajrudin) Jasmin, Elezović (Muharem) Edin, Elezović (Muharem) Emir, Elezović (Salih) Hajrudin, Fazlić (Refik) Almir, Fazlić (Hilmija) Edin, Fazlić (Ismet) Jasim, Fazlić (Ismet) Mirsad, Garibović (Sadik) Samir, Garibović (Hamdija) Kemal, Gutić (Hasan) Mirsad, Garibović (Atif) Vasif, Hasanagić (Hasan) Osman, Hirkić (Husein) Ismet, Hirkić (Husein) Rifet, Hirkić (Husein) Šefik, Hodžić (Fehim) Midhet, Hodžić (Husein) Ahmet, Horozović (Alija) Said, Horozović (Alija) Emsud, Ičić (Huska) Hajro, Jakupović Ibrahim, Jakupović (Mustafa) Armin, Jusufagić (Latif) Senad, Kadiric (Meho) Zuhdija, Kahrmanović (Sulejman) Mehmed, Kadirić (Mustafa) Sejad, Kauković (Mehmed) Elvin, Kahrmanović (Muharem) Uzeir, Kauković (Mehmed) Elvin, Kljajić (Ahmet) Meho, Kljajić (Ahmet) Sakib, Krkić (Salih) Ahmet, Kuburaš (Čazim) Sabahudin, Kulašić (Omer) Abaz, Marošlić (Redžo) Himzo, Medić (Abaz) Ejub, Mehmedagić Alija, Memić (Mehmed) Asmir, Medić (Hilmija) Šefik, Mrkalj (Omer) Himzo, Muretčehajić (Haso) Idriz, Muretčehajić (Jusuf) Edin, Mujkanović (Redžep) Fahrudin, Memić (Sulejman) Nihad, Mujkanović (Hamdija) Husein, Mujkanović (Esad) Senad, Muretčehajić (Derviš) Mehmed, Rizvančević (Osman) Faik, Saldumović (Hamza) Bajazid, Sivac (Sefik) Kasim, Sivac (Ibrahim)**

Merzuk, Sivac (Munib) Edin, Sivac (Munib) Nedžad, Sivac (Džemal) Safet, Sljivar (Halil) Omer, Tadžić (Ibrahim) Zijad, Trnjanin (Bejdo) Sakib, Vehabović (Miralem) Seid, Zahirović (Husein) Ziko, Zulić (Latif) Nedžad, Zulić (Uzeir) Mesud, Žerić (Idriz) Sakib, dok je jedan broj vojno sposobnih muškaraca uspio preživjeti streljanje, i to njih najmanje 12, a da su do sada pronađena samo 4. tijela, koja su i identifikovana i to: **Vehabović (Miralem) Seid, Fazlić (Hilmija) Edin, Kauković (Mehmed) Elvin i Krkić (Salih) Ahmet** kao i jedan broj dijelova tijela ubijenih osoba koji su identifikovani da pripadaju žrtvama: **Avdić (Sulejman) Rasim, Blazević (Hamdija) Ahmet, Blazević (Edhem) Mustafa, Cejvan (Ibrahim) Zijad, Elezović (Salih) Hajrudin, Elezović (Hajrudin) Jasmin, Gutic (Hasan) Mirsad, Hirkic (Husein) Sefik, Kadiric (Meho) Zuhdija, Kulasic (Omer) Abaz, Marošlić (Redzo) Himzo, Mehmedagić (Beco) Alija, Mrkalj (Omer) Himzo, Muretcehajic (Haso) Idriz, Sivac (Ibrahim) Merzuk, Sivac (Sefik) Kasim, Sljivar (Halil) Omer, Trnjanin (Bejdo) Sakib i Zulić (Latif) Nedžad**, dok ostala tijela ni do danas nisu pronađena.

Dakle, u okviru širokog i sistematičnog napada vojske i policije Republike Srpske, znajući za takav napad, i da njegove radnje čine dio tog napada, optuženi Ljubiša Četić zajedno sa drugim licima počinio, učestvovao i pomagao u pripremanju i učinjenju krivičnih djela progona kroz prisilna preseljenja stanovništva, namjerna lišavanja drugih osoba života (ubijanja), nečovječno postupanje, pri tome svjesno i voljno učestvujući u udruženom zločinačkom pothvatu civilnih i vojnih vlasti općine Prijedor, čiji članovi su još bili i Stakić Milomir, Drljača Simo, Kuruzović Slobodan, ali i drugi pripadnici civilnih i vojnih vlasti u Prijedoru i Republici Srpskoj čiji je cilj bio da se bošnjaci i hrvati progone sa teritorije pod kontrolom srpskih vlasti, čineći upravo i kaznena djela ubijanja, prisilnog preseljenja, nečovječnog postupanja,

Čime je optuženi Ljubiša Četić, počinio krivično djelo zločin protiv čovječnosti iz člana 172. stavak 1. tačka h) u vezi sa tačkama a), d), e) i k), a sve u svezi sa članom 180. stav 1. Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine.

Pa ga Sud, za krivično djelo zločina protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. tačka h) u vezi sa tačkama a), d), e) i k), sve u vezi sa članom 180. stav 1. KZ BiH, uz primjenu citiranih odredbi i odredbi iz člana 39., 42. i 48. KZ BiH,

O S U Đ U J E **NA KAZNU ZATVORA U TRAJANJU OD** **13 (trinaest) GODINA**

Na osnovu člana 56. KZ BiH optuženom se u izrečenu kaznu zatvora, ima uračunati vrijeme provedeno u pritvoru, i to u periodu od 14.10.2008. godine pa do 11.11.2009. godine

U skladu sa odredbom iz člana 188. stav 4. optuženi Ljubiša Četić se oslobađa obaveze da nadoknadi troškove krivičnog postupka i isti padaju na teret budžetskih sredstava Suda.

Na osnovu člana 198. stav 2. ZKP BiH preživjeli i porodice poginulih se sa eventualnim imovinsko-pravnim zahtjevom upućuju na parnicu.

O b r a z l o ž e n j e

1. Optuženje i sporazum

Optužnicom Tužilaštva Bosne i Hercegovine, broj: KT –RZ: 48/06 od 08.01.2009.godine, koja je potvrđena dana 12.01.2009. godine, Ljubiša Četić se zajedno sa još sedam lica teretio za izvršenje krivičnog djela zločina protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. tačka h) u vezi sa tačkama a), d), e) i k) KZ BiH, odnosno za progon zasnovan na političkoj, nacionalnoj, etničkoj i vjerskoj osnovi, bošnjačkog i hrvatskog stanovništva sa područja opštine Prijedor. Prema navodima optužnice progon je izvršen putem prisilnog preseljenja i deportacije, ubijanja i nečovječnog postupanja.

Nakon početka glavnog pretresa u ovom predmetu, optuženi Damir Ivanković i Gordana Đurić su sa Tužilaštvom zaključili sporazume o priznanju krivnje, pa im je Sud u skladu sa zaključenim sporazumima izrekao kazne zatvora u trajanju od četrnaest godina (za Damira Ivankovića) i osam godina (za Gordana Đurića).

Neposredno prije okončanja dokaznog postupka odbrane optuženog Ljubiše Četića, advokat Slobodan Perić izvijestio je Sud da se on i njegov branjenik nalaze u završnoj fazi pregovora sa Tužilaštvom, u skladu sa čime je predložio da se sa okončanjem dokaznog postupka optuženog Ljubiše Četića sačeka dok konačan ishod pregovora o priznanju krivnje, ne bude poznat.

Sud je prihvatio prijedlog advokata Slobodana Perića, pa je Tužilaštvo dana 11.03.2010. godine dostavilo sporazum o priznanju krivnje koji je zaključilo sa optuženim Ljubišom Četićem i njegovim braniocem Slobodanom Perićem, te istovremeno predložilo da Sud u skladu sa načelom cjelishodnosti donese rješenje o razdvajanju postupka u odnosu na optuženog Ljubišu Četića.

U skladu sa dostavljenim sporazumom broj KT-RZ 48/06 od 09.03.2010. godine, optuženi Ljubiša Četić se izjašnjava krivim za krivično djelo zločina protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. tačka h) u vezi sa tačkama a), d), e) i k) KZ BiH, odnosno za sudjelovanje u ubistvu preko dvije stotine muškaraca na Korićanskim stijenama. Optuženi Ljubiša Četić se u skladu sa dostavljenim sporazumom dodatno obavezao na saradnju sa Tužilaštvom u pogledu rasvjetljavanja ubistva preko dvije stotine muškaraca na lokalitetu poznatom pod nazivom „Korićanske stijene“, te da sa Tužilaštvom podijeli sva saznanja u pogledu drugih događaja koji tužiocu budu interesantni i koji su se desili na teritoriju cijele Bosne i Hercegovine u periodu 1992. godina 1995. godina.

Tužilaštvo se u skladu sa dostavljenim sporazumom saglasilo da se optuženom Ljubiši Četiću za krivično djelo zločina protiv čovječnosti iz člana 182. stav 1. tačka h) u vezi sa tačkama a), d), e) i k) KZ BiH izrekne kazna zatvora u rasponu od 11 (jedanaest) do 13 (trinaest) godina.

Dana 15.03.2010. godine, održano je ročište za razmatranje dostavljenog sporazuma, kojom prilikom je Sud utvrđivao da li su ispunjeni svi uslovi u skladu sa odredbama člana 231. stav 6. ZKP BiH, odnosno da li je optuženi Ljubiša Četić sporazum zaključio dobrovoljno, svjesno i sa razumijevanjem, da li je prethodno bio upoznat sa svim posljedicama priznanja, da li je svjestan da se potpisivanjem sporazuma odriče prava na suđenje i izjavljivanje žalbe u pogledu krivičnopravne sankcije te da li postoji dovoljno dokaza za krivnju optuženog Ljubiše Četića.

Nakon što je Ljubiša Četić dao svoj iskaz u predmetu koji se nastavio voditi protiv preostalih pet optuženih u ovom predmetu, dana 16.03.2010. godine vijeće je objavilo da su ispunjeni svi zakonski uslovi, odnosno da se zaključeni sporazum prihvata.

Poslije objavljivanja odluke u pogledu prihvatljivosti dostavljenog sporazuma, nastavilo se sa ročištem za izricanje krivičnopravne sankcije. Na ovom ročištu advokat Slobodan Perić uveo je dva dokaza kojima se potvrđuje postojanje određenih zdravstvenih smetnji na strani njegovog branjenika, dok se sam Ljubiša Četić izjasnio kako se kaje za učinjeno te da se izvinjava preživjelim i porodicama ubijenih.

2. Izvedeni dokazi

Vijeće se uvjerilo da postoji dovoljno dokaza o krivnji optuženog prvenstveno iz iskaza svjedoka Tužilaštva saslušanih na glavnom pretresu i to: Peulić Boška; Komljenović Milana; Vuković Čede; Pelengić Živorada; Đukarić Radovana; Udovičić Slobodana; Babić Zorana; Slavnić Drage; Krejić Nenada; Bajrić Melise; svjedoka A; Pavičić Milivoja; Marković Dragomira; Pantić Nebojše; svjedoka B; Janković Jevte; Žerić Jusufa; Beben Vlade; svjedoka KS 1; svjedoka KS 2; Barišić Ostoje; Sivac Muniba; svjedoka K 1; Elezović Hakije; Bašić Nedžada; Suhonjić Sadika; Mujagić Bekira; Jakupović Huseina; Herceg Berislava; svjedoka KO 12; optuženog Ivanković Damira; optuženog Đurić Gordana; Elkaz Hasana; Mijić Ranka; svjedoka KO 5; Kovačević Ferida; Džaferagić Enesa; svjedoka K3; optuženog Đurić Gordana; svjedoka KO 7; Kadirić Erne; Šanta Šefika; Gnjatović Luke; Lakić Vitomira; svjedoka KO 8; Mujadžić Edina; vještaka Rakočević Miroslava; vještaka Silajdžić Brkić Sabihe; svjedoka KO 15; Krejić Save, a potom i iz materijalnih dokaza koje je Tužilaštvo prezentiralo i uložilo u sudski spis i to: Zapisnik o saslušanju svjedoka Peulić Boška od 27.03.2008. godine br. KT-RZ-48/06; Vanredni izvještaj, operativni br. 21/8, Komanda 22. LPBR od 21.06.1992.godine; Zapisnik o saslušanju svjedoka Komljenović Milana od 27.03.2008. godine br. KT-RZ-48/06; Rokovnik; Zapisnik o saslušanju svjedoka Vuković Čede br. KT-RZ-48/06 od 28.03.2009.godine; Zapisnik o saslušanju svjedoka Pelengić Živorada br.KT-RZ-48/06 od 28.03.2009.godine; Zapisnik o saslušanju svjedoka Đukarić Radovana br. KT-RZ-48/06 od 25.03.2009.godine; Zapisnik o saslušanju svjedoka Udovičić Slobodana br.KT-RZ-48/06 od 28.03.2008.godine; Zapisnik o saslušanju svjedoka Babić Zorana od 27.04.2006 br. KT-RZ-48/06; Zapisnik o saslušanju svjedoka Slavnić Drage od 03.04.2005 br. KT-RZ-48/06; Zapisnik o saslušanju svjedoka Krejić Nenada od 27.03.2008 br. KT-RZ-48/06; Zapisnik o saslušanju svjedoka Bajrić Melise od 18.07.2008 br. KT-RZ-48/06; Zapisnik o saslušanju svjedoka A od 06.04.2006 br. KT-RZ-48/06-POVJERLJIV; Zapisnik o saslušanju svjedoka Pavičić Milivoja od 24.04.2006 br. KT-RZ-48/06; Zapisnik o saslušanju svjedoka Marković Dragomira od 19.05.2008 br. Kt-RZ-48/06; Zapisnik o saslušanju svjedoka Pantić Nebojše od 07.05.2008 br. KT-RZ-48/06; Zapisnik o saslušanju svjedoka B od 13.03.2008 br. KT-RZ-48/06-POVJERLJIV; Zapisnik o saslušanju

svjedoka Janković Jevte od 07.05.2008 br. KT-RZ-48/06; Zapisnik o saslušanju svjedoka Žerić Jusufa od 22.10.2008. br. KT-RZ-48/06; Zapisnik o saslušanju svjedoka Beben Vlade od 04.04.2006 br. KT-RZ-48/06-POVJERLJIV; Zapisnik o saslušanju svjedoka KS1 od 26.03.2008 br. KT-RZ-48/06 POVJERLJIV; Zapisnik o saslušanju svjedoka KS1 od 13.08.2008 br. KT-RZ-48/06 POVJERLJIV, Zapisnik o saslušanju svjedoka KS 2 od 26.03.2008- POVJERLJIV; Zapisnik o saslušanju svjedoka KS 2 od 13.08.2008-POVJERLJIV; Zapisnik o saslušanju svjedoka KS 2 od 09.07.2008- POVJERLJIV; Zapisnik o saslušanju svjedoka Barišić Ostoje od 25.03.2008 br. KT-RZ-48/06; Zapisnik o saslušanju svjedoka Sivac Muniba od 15.07.2008 br. KT-RZ-48/06; Zapisnik o saslušanju svjedoka K 1 od 26.06.2008 br. KT-RZ-48/06; Zapisnik o saslušanju svjedoka K 1 od 30.10.2008 br. KT-RZ-48/06; Zapisnik o saslušanju svjedoka Elezović Hakije od 06.04.2006 br. KT-RZ-48/06; Zapisnik o saslušanju svjedoka Bašić Nedžada od 26.03.2008 br. KT-RZ-48/06; Zapisnik o saslušanju svjedoka Suhonjić Sadika od 05.04.2006 br. KT-RZ-48/06; Zapisnik o saslušanju svjedoka Mujagić Bekira od 12.03.2008 br. KT-RZ-48/06; Zapisnik o saslušanju svjedoka Jakupović Huseina od 12.06.2008 br. KT-RZ-48/06; Zapisnik o saslušanju svjedoka Herceg Berislava od 15.05.2008 br. KT-RZ-48/06; Zapisnik o saslušanju svjedoka KO 12 br. KT-RZ-48/06 od 17.10.2008.-POVJERLJIV; Zapisnik o saslušanju svjedoka (optuženog) Ivanković Damira od 16.06.2009 br. KT-RZ-48/06-POVJERLJIV; A, B i C-3 fotografije; Zapisnik o saslušanju svjedoka Đurić Gordana od 03.07.2009 br. KTA-RZ-120/07-POVJERLJIV; Zapisnik o saslušanju svjedoka Elkaz Hasana od 16.10.2008. godine; Zapisnik o saslušanju svjedoka Mijić Ranka od 25.03.2008 i od 04.12.2008; Zapisnik o saslušanju svjedoka KO 5 od 16.07.2008-POVJERLJIV; Zapisnik o saslušanju svjedoka Kovačević Ferida od 20.10.2009.godine Povjerljiv; Zapisnik o saslušanju svjedoka Džaferagić Enesa od 15.08.2009.godine Povjerljiv; Zapisnik o saslušanju svjedoka K-3 od 18.12.2009.godine –Povjerljiv; Zapisnik o saslušanju optuženog Đurić Gordana kao svjedoka od 31.08.2009.-POVJERLJIV; Zapisnik o saslušanju zaštićenog svjedoka KO-7-POVJERLJIV; Zapisnik o saslušanju svjedoka Kadirić Erne od 24.12.2009.-POVJERLJIV; Zapisnik o saslušanju svjedoka Šanta Šefika od 17.07.2008-POVJERLJIV; Zapisnik o saslušanju svjedoka Gnjatović Luke od 21.03.2006; Zapisnik o saslušanju svjedoka Lakić Vitomira od 22.03.2006; Zapisnik o saslušanju svjedoka KO 8 od 16.07.2008-POVJERLJIV; Zapisnik o saslušanju svjedoka Mujadžić Edina od 14.07.2008; Izvod iz MKU Arifagić Envera; Izvod iz MKU Avdić Rasima ; Izvod iz MKU za Bajrić Šerifa; Izvod iz MKU za Bašić Zafira; Izvod iz MKU za Bašić Rasima; Izvod iz MKU za Bešić Nihada; Izvod iz MKU za Bešić Suvada; Izvod iz MKU za Čaušević Besima; Izvod iz MKU za Ćustić Hilmiju; Izvod iz MKU za Ćustić Ismeta; Izvod iz MKU za Dergić Admiru; Izvod iz MKU za Elezović Edina; Izvod iz MKU za Elezović Emira; Izvod iz MKU za Elezović Hajrudina; Izvod iz MKU za Fazlić Jasima; Izvod iz MKU za Fazlić Mirsada; Izvod iz MKU za Garibović Kemala; Izvod iz MKU za Hasanagić Osmana; Izvod iz MKU za Hirkić Ismeta; Izvod iz MKU za Hirkić Rifeta; Izvod iz MKU za Hodžić Midheta; Izvod iz MKU za Hodžić Ahmeta; Izvod iz MKU za Ičić Hajru; Izvod iz MKU za Jakupović Armina; Izvod iz MKU za Kljajić Sakiba; Izvod iz MKU za Marošić Himzo; Izvod iz MKU za Medić Ejuba; Izvod iz MKU za Memić Asmira; Izvod iz MKU za Muratčehajić Idriza; Izvod iz MKU za Memić Nihada; Izvod iz MKU za Mujkanović Huseina; Izvod iz MKU za Mujkanović Senada; Izvod iz MKU za Muratčehajić Mehmeda; Izvod iz MKU za Saldumović Bajazida; Izvod iz MKU za Zulić Nedžada; Izvod iz MKU za Blažević Šerifa; Rješenje Osnovnog suda u Prijedoru o proglašenju Blažević Šerifa za umrlog; Rješenje Osnovnog suda u Prijedoru o proglašenju Blažević Šerifa za umrlog; Izvod iz MKU za Blažević Fadila; Rješenje Osnovnog suda u Prijedoru o proglašenju Blažević Fadila za umrlog; Zapisnik Osnovnog

suda u Prijedoru o proglašenju Blažević Fadila za umrlog; Izvod iz MKU za Fazlić Almira; Rješenje Osnovnog suda u Prijedoru o proglašenju Fazlić Almira za umrlog; Zapisnik Osnovnog suda u Prijedoru o proglašenju Fazlić Almira za umrlog; Izvod iz MKU za Vehabović Seida; Izvod iz MKU za Fazlić Edina; Izvod iz MKU za Kauković Elvina; Izvod iz MKU za Krkić Ahmu u predmetu Ivanković (glasi na Ahmed); Zapisnik o pregledu leševa na lokalitetu Korićanske stijene (T56); Fotokopija fotodokumentacije ostataka kostiju pronađenih na Korićanskim stijenama; Fotokopija dokumentacije ostataka ljudskih tijela na Korićanskim stijenama; Fotokopije Fotografije; Spisak vodova za intervenciju, zaštićeni svjedoci su ovde na spisku POVJERLJIV; Spisak pripadnika milicije Prijedor, obračun ličnog dohotka; Izvještaj o prekovremenom radu pripadnika SJB Prijedor na engleskom jeziku; Spisak pripadnika rezervnog sastava POVJERLJIV; Spisak zaposlenih pripadnika rezervnog sastava za juli 1992; Spisak nezaposlenih pripadnika za juli 1992; Prigovor na obračun ličnog dohotka Paraš Miroslav; Spisak ovlaštenih radnika SJB Prijedor od 13.08.1992.(Dokaz Haškog Tribunala ovjerene kopija); Fotokopija pečat haškog tribunala-Spisak radnika SJB Prijedor; Spisak nezaposlenih pripadnika SJB Prijedor (MKSJ dokaz)-POVJERLJIV; Spisak rezervnog sastava pripadnika SJB Prijedor za septembar 1992 (MKSJ dokaz)-POVJERLJIV; Spisak vojnih obveznika pripadnika SJB Prijedor od septembra (MKSJ dokaz); Originalna vojna knjižica Babić Zorana; Ovjerena fotokopija prijave na konkurs MUP –a RS na ime Babić Zorana; ovjerena kopija uvjerenja za Babić Zorana-Ministarstvo odbrane Prijedor; Zahtjev za izdavanje uvjerenja na ime Babić Zoran; Uvjerenje za Babić Zorana, upućen na praktični dio nastave u SJB Prijedor; Svjedočanstvo o završenom kursu Babić Zoran; Uvjerenje o položenom stručnom ispitu Babić Zoran; Rješenja MUP Sarajevo na ime Babić Zoran, raspoređen u CJB Prijedor; Ovjerena fotokopija personalnog upitnika Babić Zoran; Rješenje MUP Sarajevo RS od 20.10.1995. godine, o unapređenju Babić Zorana; Uvjerenje MO Prijedor 04.12.2002. godine, da je Babić Zoranu priznato učešće u ratu; Rješenje FOND PIO RS, filijala Prijedor od 26.03.2004. godine; Rješenje MUP RS od 13.05.2004. godine; Fotografija pripadnika JNA, Babić Zoran; Matični i jedinični karton za Babić Zorana; Rješenje odjel za boračku zaštitu, za Radaković Milorada od 12.11.2002. godine; Ovjerena kopija, matični karton za Radaković Milorada; Ovjerena kopija, matični i jedinični karton Škrbić Milorada; Originalna vojna knjižica Četić Ljubiše; Akt SB Banja Luka od 12.02.2004 godine sa zapisnikom o ekshumaciji; Kopiju fotodokumentacija MUPa Bihać o ekshumaciji 4 NN tijela od 03.10.2003 godine; Izvještaj o obdukciji za Vehabović Seida; Izvještaj o obdukciji za Fazlić Edina; Zapisnik o reobdukciji za Kauković Elvina; Zapisnik o reobdukciji za Krkić Ahmeda; Rješenje centra službe bezbjednosti 17.06.1992 godine a na ime Janković Dušana; Upitnik matične agencije za Janković Dušana od 29.12.1992 godine Prijedor; Rješenje MUP Bijeljina na ime Janković Dušana od 27.10.1993 godine; Rješenje MUPa Sarajevo RS od 03.11.1993 na ime Janković Dušana; Rješenje MUPa RS Sarajevo od 27.12.1993 godine na ime Janković Dušana; Rješenje MUPa RS Sarajevo na ime Janković Dušana od 27.05.1994 godine; Personalni upitnik MUP a na ime Janković Dušana od 15.10.1994 godine gdje je označen kao komandir MUPa; Personalni upitnik MUPa SJB Prijedor od 19.10.1995 godine na ime Janković Dušana; Rješenje o utvrđivanju čina od 20.10.1995 godine a odnosi se na janković Dušana; Rješenje RS MUPa Bijeljina na ime Janković Dušana od 24.04.1996 godine; Rješenje MUPa RS o unapređenju u viši čin Janković Dušana od 1997 godine; Uvjerenje MUPa CJB Prijedor od 14.04.1997 godine na ime Janković Dušana; Ukaz o dodjeli odlikovanja na ime Janković Dušana(haški dokaz); Dopunu podataka po ukazu o dodjeli odlikovanja sa datumom 26.04.1995 godine(haški dokaz) i u ovom dokazu je pomenuto ime Janković Dušana; Odlikovanje ordena Miloš Obilić; Matični karton i jedinični

karton na ime Janković Dušana; Rješenje MUPa RS od 01.09.1990 godine na ime Stojnić Željko; Rješenje MUPa RS Sarajevo od 01.10.1994 godine na ime Stojnić Željko; Personalni upitnik MUPa SJB Prijedor na ime Stojnić Željka od 14.09.1995 godine; Prijedlog o vanrednom unapređenju MUPa Prijedor na ime Stojnić Željka od 23.10.1995 godine; Riješenje o vandrednom unapređenju na ime Stojnić Željko od 20.10.1995 godine; Matični i jedinični karton SJB Prijedor na ime Stojnić Željko; Borbeni izvještaj Komande prvog krajiškog korpusa od 28.02.1998 godine; Redovni borbeni izvještaj Komande prvog krajiškog korpusa od 22.08.1992 godine; Depeša od 01.09.1992 godine SJB Prijedor; Depeša CJB Banja Luka od 11.09.1992 godine(haški dokaz); Depeša CJB Banja luka 14.09.1992 godine (haški dokaz); Depeša SJB Banja Luka od 07.10.1992 godine (haški dokaz); Šifrovana depeša SJB Banja luka od 13.10.1992 godine (haški dokaza)-POVJERLJIV; Krivična prijava o nepoznatim izvršiocima SJB Banja Luka 08.09.1992 godine (haški dokaz); Prijedlogu za preduzimanje određenih istražnim radnjama Banja Luka od 08.09.1992 godine (haški dokaz); Akt Osnovnog suda Banja Luka od 24.09.1992 godine(haški dokaz); Zahtjev Osnovnog javnog tužilaštva Banja Luka od 30.09.2009 godine; Akt komande prvog krajiškog korpusa od 16.10.2009 godine (haški dokaz) –POVJERLJIV; Upustvo o organizovanju i djelovanju srpskog naroda 19.12.1992 godine (haški dokaz); Službeni glasnik RSa sa Odlukom o strateškim ciljevima srpskog naroda 09.05.1992 godine; Naredba načelnika SJB Prijedor iz 1992 godine; Depeša SJB Banja Luka od 21.08.1992 godine; Informacija o provođenju zaključaka i odluka izvršnog odbora Prijedor SJB Prijedor od 03.09.1992 godine (haški dokaz); Izvještaj o radu SJB Prijedor iz januara 1993 godine (haški dokaz); Izvod iz kaznene evidencije Ivanković Damira od 04.08.2008 godine; Izvod iz kaznene evidencije od 15.09.1992 godine; Izvod iz kaznene evidencije Četić Ljubiše od 15.10.2008 godine; Izvod iz kaznene evidencije od 15.10.2008 godine od Radaković Milorada; Zapisnik o ispitivanju osumnjičenog Babić Zorana od 28.05.2008 godine-POVJERLJIV; Zapisnik o ispitivanju osumnjičenog Radaković Milorada od 14.10.2008 godine-POVJERLJIV; Zapisnik o saslušanju osumnjičenog Škrbić Milorada od 15.10.2008 godine; Zapisnik o ispitivanju Četić Ljubiše od 14.10.2008 godine-POVJERLJIV; Zapisnik o ispitivanju osumnjičenog Janković Dušana od 27.05.2008 godine; Zapisnik o ispitivanju osumnjičenog Stojnić Željka 30.05.2008 godine; Sudsko medicinska ekspertiza vještaka Silajdžić Brkić Sabihe pod brojem; Zapisnik o ekshumaciji Kantonalni sud Travnik kao i fotodokumentaciju SBK od 2003 godine sa skicom lica mjesta od 2003; Fotodokumentaciju od MUPa SBK Pregled kostiju sa ekshumacije sa gradskog groblja Visoko koricanske stijene; DNA izvještaj za Avdic(Sulejmana) Rasima od 24.11.2003 godine; DNA Izvještaj za Blažević (Hamdije) Ahmeta od 24.11.2003 godine; DNA Izvještaj za Blažević(Edhema) Mustafu od 02.03.2004 godine; DNA Izvještaj Čejvan(Ibrahima) Zijada od 13.11.2003; DNA Izvještaj Elezović(Saliha)Hajrudina od 10.11.2003 godine; DNA Izvještaj Elezović (Hajrudina) Jasmina od 03.06.2005 godine; DNA Izvještaj Gutić (Hasana) Mirsad od 08.11.2003 godine; DNA Izvještaj za Hirkić (Huseina) Šefika od 26.11.2003 godine; DNA Izvještaj za Kadirić(Mehe) Zuhdiju od 14.09.2004 godine; DNA Izvještaj za Kulašić(Omera)Abaza od 24.11., 08.11 i 08.03.2003 godine; DNA Izvještaj za Marošlić (Ibre)Himzu od 06.05 , 08.03 i 08 12.2003 godine; DNA Izvještaj za Mehmedagić (Beće)Aliju od 08.12.2003 god; DNA Izvještaj za Mrkalj(Omera)Himzu od 16.04.2004 i 13.02.2004 godine; DNA Izvještaj Muratčehajić Mirsada od 06.05.2003 godine; DNA Izvještaj za Sivac (Ibrahima) Merzuku od 21.01.2003 godine; DNA Izvještaj za Sivac Kasima 18.02.2005 godine; DNA Izvještaj za Šljivar Omera od 08.11.2003 godine; DNA Izvještaj za Trnjanjin Sakiba od 11.02.2005 godine; DNA Izvještaj za Zulić Nedžada od 11.12 i od 02.12 2003; DNA Izvještaj za Elezović (Muharema) Emira i Edina od 08.11.2003

godine; DNA Izvještaj za Sivac Edina i Nedžada 06.05.2004 godine; Zapisnik o saslušanju svjedoka KO-15 I foto-album broj KT-RZ-48/06 od dana 19.12.2008. godine-POVJERLJIV; Zapisnik o saslušanju Četić Ljubiše broj KTA-RZ-48/06 od 09.03.2010. godine-POVJERLJIV;

Tokom postupka, Sud je po službenoj dužnosti uveo dokaze sljedeće dokaze: Spisak koji je Sudu predao zaštićeni svjedok O-3; Fotodokumentacija i crtež lica mjesta-SIPA-Korićanske stijene-opština Kneževo od 02.06.2009. godine, DVD i DVD kasete;

Odbrana optuženog Ljubiše Četića tokom postupka saslušala je svjedoke: Ivanković Damira; Đurić Gordana; svjedoka KO 8; Đurđević Milovana; svjedoka O4; Radinović Đuru; Četić Mirjana; Grujičić Desimira; Jovanović Miru; Knežević Želimira te vještaka Popović Željka; te uvela sljedeće materijalne dokaze: Kopija karte područja Kozarca sa oznakom P000632; Kopija Gk područja Kozarca P0056533, ovjerena od arhiva republičkog centra za istraživanje ratnih zločina; Originalna karta Zenica 1; Kopija karte za region rijeke Plomske i rijeke Ugar; Nalaz I mišljenje vještaka Popovića I Gligorića; O4-6-Uputstvo o postupanju sa zarobljenim licima od 13.06.1992; Naredba o primjeni pravila međ. ratnog prava u vojsci RS od 13.06.1992; Naredba br. 01-42/91 od 19.09.1991; Pismo SDA-Prijedor; Spiskovi oružanog napada na Prijedor i pripadnika Kozarac od 06.06.1992; Zabilješke službenih lica, Zabilješke sa iskazima lica koja pripadaju muslimanskom narodu; Popuna jedinica odbrane MZ Kozaruša; Zabilješka SJB B.Gradiška od 28.05.1992; Krivična prijava br. 11-12/02-KU-211/92 od 07.06.1992; Presuda Vojnog suda u Banja Luci br. IK1/92 od 15.12.1992; Službena zabilješka CSB Banja Luka br. SZ/2-129 od 22.04.1993; Službena zabilješka od 01.09.1992; Službena zabilješka CSB Banja Luka br. SZ/2-77 od 25.03.1993 i rukom pisana izjava Bešliagić Hamdije od 12.03.1993; Izvještaj Operativnog odjeljenja za dan 22.08.1992; Rješenje opštine Prijedor-Odjel boračko-invalidske zaštite br. 03-568-3054/00 od 02.12.2002; Presuda Okružnog suda Banja Luka br. 011-0-KV—09-000072 od 28.01.2010 i Rješenje Okružnog suda Banja Luka o ispravci presude br. 011-0-KV-09-000072 od 02.03.2010

3. Završne riječi - iznesene tokom obrazlaganja raspona kazne

Prilikom iznošenja svojih završnih riječi, odnosno isticanja okolnosti koje mogu biti od uticaja na odluku Suda u pogledu krivičnopravne sankcije, tužilac je naveo da se kroz zaključenje sporazuma o priznanju krivnje postiže brže i efikasnije procesuiranje djela ratnih zločina. Nadalje, tužilac je izdvojio da iskreno kajanje optuženog Ljubiše Četića i saradnja sa Tužilaštvom, odnosno svjedočenje u drugim predmetima, predstavljaju razloge koji su opredijelili tužioca na zaključenje sporazuma o priznanju krivnje.

Branilac optuženog Ljubiše Četića, advokat Slobodan Perić prilikom iznošenja svoje završne riječi istakao je kako nema namjeru analizirati pojedine dokaze, kao što bi to bio slučaj prilikom iznošenja završnih riječi u redovnom postupku, već je samo uveo dokaze koji po njegovoj procjeni mogu biti od značaja prilikom odmjerenja sankcije. Ovom prilikom, kako je to ranije navedeno, branilac je uveo dva dokaza koji potvrđuju da Ljubiša Četić pati od određenih problema na psihičkom planu.

Optuženi Ljubiša Četić je izjavio da se kaje za sve što je učinio te se izvinio žrtvama i njihovim porodicama.

4. Primjenjivi zakon

U vezi sa samim krivičnim djelom za koje je optuženi Ljubiša Četić potpisujući sporazum o priznanju krivnje, prihvatio da bude oglašen krivim, važno je reći da se radi o krivičnom djelu zločina protiv čovječnosti, koje kao takvo nije bilo propisano u Krivičnom zakonu Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije. Ipak, ova činjenica sama po sebi ne znači da ovo krivično djelo u kritičnom periodu nije postojalo. Tačnije, zločin protiv čovječnosti jeste predstavljalo krivično djelo u skladu sa međunarodnim pravom, pa stoga nije od naročitog značaja činjenica što isto nije bilo kodificirano pozitivnim normama tadašnjeg KZ SFRJ.

Nadalje, u vezi sa primjenom člana 4a) KZ BiH, koji predviđa da se važeće odredbe Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine, mogu primjenjivati na krivična djela učinjena tokom Rata u Bosni i Hercegovini u periodu 1992-1995. godine, treba istaći da se ne radi o retroaktivnoj primjeni krivičnog zakona. U konkretnom slučaju, Krivični zakon Bosne i Hercegovine, izvorno ne kriminalizira pojedine radnje i postupke, već on u svojoj suštini predstavlja zakonsko objedinjavanje i kodificiranje krivičnih djela propisanim međunarodnim pravom. Dakle, primjenjujući odredbu člana 172. KZ BiH u kontekstu člana 4a) istog zakona, Sud ne utvrđuje da li radnje koje su izvršene, kao što je to slučaju u ovom predmetu 21.08.1992. godine, predstavljaju krivično djelo po važećem zakonodavstvu nego da li su one predstavljale krivično djelo po međunarodnom pravu u vrijeme kada su izvršene.

Da je ovakva primjena odredbe člana 4a) KZ BiH prihvatljiva i da se njome ne krše prava optuženih/osuđenih lica potvrđuje odluka Ustavnog suda BiH u predmetu Abduladhim Maktouf¹.

Dakle, prihvatajući odluku Ustavnog suda Bosne i Hercegovine kao i praksu ovog suda, utvrđeno je da je sporazum o priznanju krivnje koji je zaključio optuženi Ljubiša Četić sa Tužilaštvom, prihvatljiv kada je u pitanju pravna kvalifikacija krivičnog djela za koje se ovaj optuženi izjašnjava krivim.

5. Nalazi Suda

a) Opća obilježja krivičnog djela Zločin protiv čovječnosti

Prema optužnici Tužilaštva BiH broj broj: KT –RZ: 48/06 od 08.01.2009.godine, između ostalih optuženi Ljubiša Četić se tereti za krivično djelo zločina protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. tačka h) u vezi sa tačkama a), d), e) i k) KZ BiH. Relevantni zakonski tekst ovog krivičnog djela glasi:

¹ Odluka o dopustivosti i meritumu Ustavnog suda BiH u predmetu Abduladhim Maktouf, broj AP 1785/06 od 30.03.2007. godine.

“Ko, kao dio širokog ili sistematičnog napada usmjerenog bilo protiv kojeg civilnog stanovništva, znajući za takav napad, učini koje od ovih djela:

- a) lišenje druge osobe života (ubistvo);*
 - d) deportacija ili prisilno preseljenje stanovništva;*
 - e) zatvaranje ili drugo teško oduzimanje fizičke slobode suprotno osnovnim pravilima međunarodnog prava ;*
 - h) progon bilo koje grupe ljudi ili kolektiva na političkoj, rasnoj, nacionalnoj, etničkoj, kulturnoj, vjerskoj, spolnoj ili drugoj osnovi koja je univerzalno prihvaćena kao nedopustiva po međunarodnom pravu, u vezi s bilo kojim krivičnim djelom iz ovog stava ovog člana, bilo kojim krivičnim djelom propisanim u ovom zakonom ili bilo kojim krivičnim djelom u nadležnosti Suda Bosne i Hercegovine;*
 - k) druga nečovječna djela slične prirode, učinjena u namjeri nanošenja velike patnje ili ozbiljne fizičke ili psihičke povrede ili narušenja zdravlja,*
- kaznit će se kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.”*

Ova zakonska formulacija podrazumijeva da je, ukoliko se neko želi oglasiti krivim za krivično djelo zločina protiv čovječnosti potrebno utvrditi četiri opšta elementa, i to:

- a) postojanje širokog ili sistematičnog napada;
- b) da je djelo učinjeno kao dio takvog napada;
- c) da je napad usmjeren protiv bilo kojeg civilnog stanovništva;
- d) da je optuženi znao za takav napad, odnosno da je postojalo odgovarajuće stanje svijesti na strani optuženog.

a) Postojanje širokog ili sistematičnog napada.

Da bi se uopšte moglo govoriti o krivičnom djelu zločina protiv čovječnosti neophodno je utvrditi postojanje širokog ili sistematičnog napada. Govoreći o samom napadu mora se imati u vidu da on ne podrazumijeva isključivo upotrebu oružane sile već da može obuhvatati i svaki drugi oblik zlostavljanja stanovništva. Nadalje, u odnosu na postojanje oružanog sukoba, treba reći da napad može prethoditi, trajati u isto vrijeme ili uslijediti nakon oružanog sukoba². Nadalje, u kontekstu interpretacije zakonske odredbe iz člana 172. stav 1. KZ BiH, nije dovoljno dokazati postojanje bilo kakvog napada, već se mora utvrditi da je konkretni napad po svom karakteru bio širokorasprostranjen ili sistematičan. Tek, nakon što se utvrdi postojanje napada i njegov karakter može se izvesti zaključak da su ostvarena neka od opštih obilježja krivičnog djela zločina protiv čovječnosti.

Vežano za diskusiju u pogledu postojanja napada i njegovog karaktera, treba napomenuti da je vijeće analiziralo izvedene dokaze te da je u tom kontekstu tumačilo činjenice koje je prihvatilo rješenjem broj X-KR-08/549 od 29.06.2009. godine.

Iz tokom postupka izvedenih dokaza ali i utvrđenih činjenica prihvaćenih rješenjem Suda broj X-KR-08/549 od 29.06.2009. godine, vijeće je utvrdilo da je na području opštine Prijedor u kritičnom periodu postojao napad na civilno stanovništvo koji je imao više

² Presuda želbenog vijeća u predmetu Kunarac i dr. (juni 2002. godine) para 86.

aspekata zlostavljanja stanovništva. Tako je, gotovo uobičajeno bilo da se muslimani i hrvati otpuštaju sa posla, da se njihove kuće obilježavaju radi rušenja, da se različita lica nezakonito pritvaraju kao i da se lica muslimanske i hrvatske nacionalnosti ne mogu slobodno kretati. Dakle, sve ove činjenice i okolnosti potvrđuju zaključak da je u kritičnom periodu postojao napad. Da se radilo o širokorasprostranjenom i sistematičnom napadu, može se zaključiti na osnovu činjenice da su opisana zlostavljanja stanovništva bila prisutna na području cijele opštine Prijedor ali i da su u njemu sudjelovale civilne vlasti kao i sve druge strukture u opštini Prijedor, uključujući i preduzeća iz kojih su otpušteni muslimani i hrvati.

b) Da je djelo učinjeno kao dio takvog napada

Naredni uslov za postojanje krivičnog djela zločin protiv čovječnosti podrazumijeva da radnje optuženog budu učinjene u okviru širokog ili sistematskog napada. Dakle, mora postojati *nexus* između radnji optuženog i napada. U vezi sa ovim pitanjem moraju biti ispunjena dva uslova:

- počinjena djela po svojoj prirodi ili posljedicama objektivno predstavljaju dio napada;
- optuženi zna da postoji napad na civilno stanovništvo i da je njegovo djelo dio tog napada.

U konkretnom slučaju, ako se krene od činjenice da se radi o ubistvu preko dvije stotine muškaraca civila, čemu je prethodilo zatvaranje, prisilno preseljenje stanovništva i nanošenje velikih patnji, izvjesan je zaključak da se radi o djelima koja po svojoj prirodi i posljedicama predstavljaju dio tog napada.

Nadalje, imajući u vidu činjenicu da je optuženi Ljubiša Četić bio pripadnik Interventnog voda policije SJB Prijedor, izvjesno je njegovo znanje o postojanju napada na civilno stanovništvo na području opštine Prijedor. Takođe, očigledno je da je on znao, da je formiranje konvoja u Prijedoru, njegovo praćenje do Vlašića, te izdvajanje i strijeljanje preko dvije stotine muškaraca na lokalitetu pod nazivom „*Korićanske stijene*“ objektivno predstavljalo djelo koje je učinjeno u kontekstu svih ostalih zbivanja u Prijedoru, u kritičnom periodu, odnosno da se radilo samo o jednom od djela učinjenih u okviru širokorasprostranjenog i sistematičnog napada na civilno stanovništvo.

c) Da je napad usmjeren bilo protiv kojeg civilnog stanovništva;

Za postojanje zločina protiv čovječnosti potrebno je nadalje utvrditi da je napad, čiji su elementi definisani prethodno, bio usmjeren protiv bilo kojeg civilnog stanovništva. Da bi se utvrdilo protiv koga je bio usmjeren napad, važno je definisati šta tačno znači pojam „civilnog stanovništva“. U praksi MKSJ, bilo je različitih stavova oko definicije spornog pojma, ali je apelaciono vijeće MKSJ, u predmetu Blaškić prihvatilo gledište da se pod „civilima“ smatraju sva lica osim onih koja pripadaju oružanim snagama, milicijama ili dobrovoljačkim jedinicama koje čine dio takvih oružanih snaga ili organizovanim grupama otpora pod određenim uslovima, s tim da prisustvo vojnika među civilima ne znači da se takvo stanovništvo nužno ne smatra civilnim.

U ovom kontekstu, pod stanovništvom se podrazumijeva određeni, dovoljan broj pojedinaca, i ne podrazumijeva se cjelokupno stanovništvo neke regije, odnosno mora se utvrditi da se ne radi samo o ograničenom i nasumice odabranom broju pojedinaca.

Na kraju, potrebno je da je civilno stanovništvo primarna, a ne sporedna meta napada. Upravo u ovom kontekstu se može tumačiti vrijeme postojanja napada, odnosno da li je napad postojao u vrijeme oružanog sukoba ili je on praktično nastupio po njegovom okončanju.

U konkretnom slučaju, svi izvedeni dokazi jasno upućuju na zaključak da je meta napada bilo civilno bošnjačko i hrvatsko stanovništvo općine Prijedor. Istina, izvedeni su određeni dokazi koji potvrđuju postojanje oružanog sukoba ali ipak, kako je to u više navrata obrazloženo, oružani sukob treba odvojiti od napada na civilno stanovništvo i činjenica da je do napada na civilno stanovništvo došlo upravo u vrijeme oružanog sukoba, ni u kom slučaju ne isključuje postojanje krivičnog djela zločina protiv čovječnosti. U ovom kontekstu mora se posmatrati i status lica koja su ubijena na lokaliteti „*Korićanskih stijena*“, za koja se na osnovu svih izvedenih dokaza može utvrditi da se radilo o civilima. Ovo su potvrdili svi svjedoci, kako oni koji su sudjelovali u konvoju i njegovoj pratnji tako i oni koji su narednih dana dolazili na lokalitet „*Korićanskih stijena*“.

Na kraju i sam optuženi je potvrdio da se radilo o civilnim licima.

d) Da je optuženi znao za takav napad, odnosno da je postojalo odgovarajuće stanje svijesti na strani optuženog

Za postojanje ovog opšteg elementa zločina protiv čovječnosti potrebno je da je učinilac svjestan da njegova djela predstavljaju dio širokog ili sistematskog napada usmjerenog protiv civilnog stanovništva. Dakle kod počinioca mora postojati svijest o postojanju širokorasprostranjenog ili sistematičnog napada na civilno stanovništvo, te da on u najmanju ruku mora prihvatiti rizik da njegovo djelo predstavlja sastavni dio tog napada. Sa druge strane, motivi optuženog da izvrši konkretno krivično djelo mogu biti potpuno neovisni od razloga zbog kojih je napad izvršen, već na primjer mogu biti isključivo lične prirode. Dalje, nije od presudnog značaja da li su radnje optuženog bile usmjerene protiv civilnog stanovništva ili njegove žrtve, već je bitno samo da je optuženi izvršio određena krivična djela, pri tome u najmanju ruku prihvatajući rizik da ona mogu predstavljati sastavni dio napada na civilno stanovništvo.

U konkretnom slučaju, jasno je da je optuženi Ljubiša Četić znao da ubijanje muškaraca predstavlja dio širokorasprostranjenog i sistematičnog napada na civilno stanovništvo, a da li je on sudjelovao u ubistvu preko dvije stotine muškaraca iz istih razloga, zbog kojih je i došlo do napada, promatrano iz ugla krivičnog djela zločina protiv čovječnosti, nije od posebne važnosti.

6. Radnje izvršenja i ostali elementi

Optuženi Ljubiša Četić se tereti da je u inkriminisanom periodu, svjesno i voljno učestvovao u udruženom zločinačkom poduhvatu civilnih i vojnih vlasti općine Prijedor čiji je cilj bio, na političkoj, nacionalnoj, etničkoj i vjerskoj osnovi, progon bošnjačkog i hrvatskog

stanovništva i to putem a) lišenja drugih osoba života (ubistva), d) deportacije ili prisilnog preseljenja stanovništva, e) zatvaranja ili drugog teškog oduzimanja fizičke slobode suprotno osnovnim pravilima međunarodnog prava i k) drugih nečovječnih djela slične prirode, učinjenih u namjeri nanošenja velike patnje ili ozbiljne fizičke ili psihičke povrede ili narušenja zdravlja.

U vezi sa samim pojmom progona, treba istaći da se zapravo radi o namjernom i teškom, suprotnom međunarodnom pravu, uskraćivanju osnovnih prava, zbog pripadnosti određenoj skupini ljudi ili zajednici. Dakle, Ljubiša Četić se tereti za izvršenje više različitih krivičnih djela, ali za sva ta djela je karakteristično da su učinjena prema samo određenim licima i to upravo zbog njihove pripadnosti toj kategoriji. Drugim riječima, muškarci, civili koji su strijeljani na lokalitetu „Korićanskih stijena“, strijeljani su isključivo iz razloga što su bili pripadnici jedne specifične skupine, odnosno što su u konkretnom slučaju bili muslimanske i hrvatske nacionalnosti. Isto ovo važi i za sve ostale radnje, čije počinjenje bi i bez postojanja diskriminatorne namjere, predstavljalo krivično djelo.

Dakle, imajući u vidu da iz izvedenih dokaza proizilazi kako su sva djela za koja se Ljubiša Četić tereti i oglašava krivim učinjena sa diskriminatornom namjerom, to je vijeće Ljubišu Četića oglasilo krivim za progon u vezi sa krivičnim djelima: (1) lišenja drugih osoba života (ubistva); (2) deportacijom i prisilnim preseljenjem stanovništva; (3) zatvaranjem ili drugim teškim oduzimanje fizičke slobode suprotno osnovnim pravilima međunarodnog prava i (4) drugih nečovječnih djela slične prirode, učinjenih u namjeri nanošenja velike patnje ili ozbiljne fizičke ili psihičke povrede ili narušenja zdravlja.

Nadalje, u kontekstu prethodno upotrijebljenih pojmova, treba reći da:

- Ubistvo u smislu odredbe člana 172. stav 1. tačka a) KZ BiH, podrazumijeva da je do smrti došlo usljed činjenja ili nečinjenja optuženog odnosno da je postupak optuženog bio bitan uzrok smrti žrtve;
- Deportacija i prisilno premještanje stanovništva podrazumijeva nasilno raseljavanje stanovništva sa područja na kome ono zakonito boravi, ili na kome ima pravo da se nastani, bez osnove predviđene međunarodnim pravom. U slučaju da se radi o raseljavanju stanovništva preko državne granice, govori se o deportaciji, a ako se radi o raseljavanju unutar granica iste države govori se o prisilnom preseljenju;
- Zatvaranje ili drugo teško oduzimanje fizičke slobode suprotno osnovnim pravilima međunarodnog prava podrazumijeva, uz ostale opšte elemente, protivpravno lišavanje slobode jedne ili više osoba. U pogledu *mens rea-e* potrebno je da postoji namjera da se pojedinac liši slobode ili razumno znanje da će činjenje ili nečinjenje vjerovatno dovesti do arbitrarnog lišavanja fizičke slobode;
- I na kraju u vezi sa drugim nečovječnim djelima slične prirode, učinjenim u namjeri nanošenja velike patnje ili ozbiljne fizičke ili psihičke povrede ili narušenja zdravlja, treba reći da se radi o svojevrsnoj blanketnoj normi koja samo postavlja određene objektivne kriterije na osnovu kojih se može utvrditi da li u nekom konkretnom slučaju, određeno postupanje može biti okarakterisano kao zločin protiv čovječnosti. U vezi sa prethodnim, važno je da se kod mentalnog stanja optuženog radi o namjeri nanošenja velike psihičke

patnje, što će reći da je postupanje optuženog upravo usmjereno na prouzrokovanju takve posljedice.

Nadalje, u vezi sa pitanjem oblika krivične odgovornosti Ljubiše Četića, treba imati u vidu da se on tereti za pripadnost u tipu 1 udruženog zločinačkog poduhvata, što podrazumijeva da su svi učesnici, uključujući i optuženog Ljubišu Četića imali istu namjeru da ostvare zajednički cilj i da su preduzimali određene radnje usmjerene na njegovo ostvarenje³.

Iz iskaza svih do sada saslušanih svjedoka, kao i svih izvedenih materijalnih dokaza prozilazi da je optuženi Ljubiša Četić, zajedno sa drugim licima, svjesno i voljno sudjelovao u realizaciji plana, da se lica muslimanske i hrvatske nacionalnosti, protivpravno zatvore a potom, zajedno sa ostalim civilima sa područja opštine Prijedor, dana 21.08.1992. godine konvojem prinudno rasele i deportuju; da se lica koja se nalaze u konvoju, prilikom njegovog sprovođenja izlažu različitim nečovječnim djelima te da se grupa, od preko dvije stotine muškaraca izdvoji iz kolone i pogubi na lokalitetu „*Korićanskih stijena*“.

Dakle, svi prezentirani dokazi a i činjenice utvrđene u drugim postupcima pred MKSJ koje je ovo vijeće prihvatilo, potvrđuju da je Ljubiša Četić svjesno i voljno sudjelovao u sprovođenju konvoja pri tome dijeleći namjeru ostalih članova udruženog zločinačkog poduhvata da se lica muslimanske i hrvatske nacionalnosti: (1) liše života (ubiju), (2) deportuju i prisilno presele, (3) zatvore ili da im se na drugi način teško oduzme fizička sloboda suprotno osnovnim pravilima međunarodnog prava i (4) da budu izložena drugim nečovječnim djelima slične prirode, učinjenim u namjeri nanošenja velike patnje ili ozbiljne fizičke ili psihičke povrede ili narušenja zdravlja.

Dakle iz svih dokaza koji su prezentirani vijeću tokom postupka proizilazi kako postoji dovoljno dokaza o krivnji optuženog Ljubiše Četića za progon bošnjačkog i hrvatskog stanovništva i vršenju zločina nad njima, uključujući i strijeljanje civila, na način kako je to i navedeno u optužnici.

Stoga vijeće, van razumne sumnje zaključuje da su radnjama optuženog Ljubiše Četića ostvareni svi elementi krivičnog djela zločin protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. tačka h) u vezi sa tačkama a), d), e) i k) KZ BiH i da je on individualno odgovoran za počinjenje djela kako se to navodi u članu 180. stav 1. KZ BiH.

7. Odmjeravanje kazne i uračunavanje pritvora

U vezi sa krivičnopravnom sankcijom koja je izrečena optuženom, treba istaći da je vijeće prije svega pošlo od težine djela koje je optuženom Ljubiši Četiću stavljeno na teret i stepena njegove krivične odgovornosti; a potom imajući u vidu svrhu kažnjavanja te sve olakšavajuće i otežavajuće okolnosti, izreklo kaznu zatvora u trajanju od 13 godina.

Prilikom odmjeravanja kazne, vijeće je posebno cijenilo radnje optuženog Ljubiše Četića u odnosu na osuđenog Damira Ivankovića, kome je izrečena kazna zatvora u trajanju od četrnaest godina. Naime, kritične prilike optuženi Ljubiša Četić je koristio malokalibarsku pušku, o čijim svojstvima i namjeni je govorio vještak Željko Popović, dok je osuđeni Damir

³ Presuda Žalbenog vijeća u predmetu *Kvočka i drugi* (februar 2005), para 82

Ivanković koristio automatsku pušku, čija je ubojna moć gotovo deset puta veća. Dakle, po ocjeni vijeća ova okolnost opravdava da se Ljubiši Četiću izrekne kazna zatvora koja je za jednu godinu kraća u odnosu na kaznu izrečenu osuđenom Damiru Ivankoviću.

Također je potrebno istaći da je Sud pri odmjeravanju krivičnopravne sankcije imao u vidu činjenicu da se optuženi priznavanjem krivnje suočava sa posljedicama onoga što je uradio, koja činjenica predstavlja ključni aspekt potvrdnog izjašnjavaња o krivici, čak i ako se, kao što je slučaj u ovom predmetu, to uradio preko sporazuma.

Može se učiniti da je izrečena kazna suviše blaga, međutim vijeće je zaključilo da je kazna zatvora u trajanju od trinaest godina zajedno sa priznanjem optuženog Ljubiše Četića, kao i njegovim pristankom na saradnju sa Tužilaštvom u daljem otkrivanju zločina ne samo na području Prijedora nego i šire, kao i njegovim iskazanim kajanjem, adekvatna i da će se njome postići svrha kažnjavanja.

Vijeće je nadalje cijenilo da će se priznanjem optuženog za djela koja mu se stavljaju na teret u puno većoj mjeri doprinijeti ne samo pomirenju na ovim prostorima nego i utvrđivanju istine o zločinima počinjenim u proteklom ratu, nego što bi to bilo sudskom presudom bez priznanja.

Na kraju, Sud je cijenio i dva dokaza iz kojih je vidljivo da optuženi Ljubiša Četić pati od određenih zdravstvenih smetnji.

Dakle svi ovi razlozi su uticali na vijeće da prihvati sporazum koji je optuženi Ljubiša Četić zaključio sa Tužilaštvom Bosne i Hercegovine te da mu za krivično djelo zločina protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. tačka h) u vezi sa tačkama a), d), e) i k) KZ BiH, izrekne kaznu zatvora u trajanju od trinaest godina.

Budući da je Ljubiša Četić određeni vremenski period proveo u pritvoru, odlučeno je da mu se na osnovu člana 56. KZ BiH u izrečenu kaznu zatvora, ima uračunati vrijeme provedeno u pritvoru, i to u periodu od 14.10.2008. godine pa do 11.11.2009. godine.

8. Odluka o troškovima postupka i imovinskopravnom zahtjevu

Na osnovu odredbe člana 188. stava 4. Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine, optuženi je oslobođen dužnosti da nadoknadi troškova postupka, obzirom da iz dokaza o imovnom stanju optuženog, kao i činjenice da će optuženi Ljubiša Četić, po pravosnažnosti ove presude izgubiti posao, odnosno da će ostati bez redovnih mjesečnih primanja.

Sud se, prilikom upućivanja preživjelih i porodica poginulih na parnicu radi ostvarivanja eventualnog imovinskopravnog zahtjeva, rukovodio činjenicom da podaci iz krivičnog postupka ne pružaju pouzdan osnov ni za potpuno ni za djelimično presuđenje, kako to predviđa odredba člana 198. stav 2. ZKP BiH.

ZAPISNIČAR

PREDSJEDNIK VIJEĆA

SUD BOSNE I HERCEGOVINE

СУД БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Pravni savjetnik-asistent

EMIL PINKAS

SUDIJA

MINKA KREHO

POUKA O PRAVNOM LIJEKU: Žalba na ovu presudu može se izjaviti u roku od 15 dana od dana prijema presude, međutim istom se ne može pobijati odluka o krivičnopravnoj sankciji.